

Stakeholder Analysis

พีรเดช ทองอำไพ

Stakeholder Analysis

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) เป็นกระบวนการที่สำคัญซึ่งช่วยให้โครงการประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทำความเข้าใจและระบุผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ผู้จัดการโครงการสามารถประเมินผลกระทบที่แต่ละกลุ่มอาจมีต่อโครงการ และพัฒนากลยุทธ์เพื่อจัดการหรือมีปฏิสัมพันธ์กับพวกเขาอย่างเหมาะสม การวิเคราะห์นี้มักจะเริ่มต้นด้วยการระบุผู้มีส่วนได้เสียหลักและรอง จากนั้นทำการศึกษาความคาดหวัง ความต้องการ และผลประโยชน์ของพวกเขา กระบวนการนี้ช่วยให้ทีมโครงการสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้เสีย ลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และเพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ทำไมต้องมีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ Stakeholder เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหารจัดการโครงการหรือการดำเนินงานต่างๆ เพราะช่วยให้เข้าใจถึงความต้องการ ความคาดหวัง และอิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง การทำความเข้าใจ Stakeholder ช่วยให้สามารถจัดการกับความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีได้ นอกจากนี้ยังเป็นการประเมินว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มมีผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการอย่างไร ซึ่งสามารถนำไปสู่การวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อให้โครงการดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ขั้นตอนการ วิเคราะห์ Stakeholder

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Analysis) เป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้:

1. ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย: เริ่มต้นด้วยการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดที่อาจมีผลกระทบหรือได้รับผลกระทบจากโครงการ ซึ่งรวมถึงบุคคล กลุ่มองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ
2. จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญ: เมื่อระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว ให้จัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญตามความสนใจและอิทธิพลที่พวกเขามีต่อโครงการ การจัดลำดับนี้จะช่วยกำหนดว่าควรให้ความสำคัญกับกลุ่มใดเป็นพิเศษ
3. วิเคราะห์ความคาดหวังและความกังวล: ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความคาดหวัง ความต้องการ และความกังวลต่าง ๆ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อโครงการ เพื่อที่จะสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม
4. พัฒนาแผนการสื่อสาร: สร้างแผนการสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นและสร้างความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความร่วมมือ
5. ตรวจสอบและปรับปรุง: กระบวนการวิเคราะห์ควรมีการตรวจสอบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในโครงการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผ่านขั้นตอนเหล่านี้ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

เครื่องมือวิเคราะห์ **Stakeholder**

- Stakeholder Register: ตารางที่สรุปข้อมูลเกี่ยวกับ Stakeholder แต่ละคน (ชื่อ, บทบาท, ความต้องการ, อิทธิพล, ฯลฯ)
- Stakeholder Map: แผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Stakeholder ต่างๆ
- Power/Interest Grid: แผนภาพที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของ Stakeholder โดยพิจารณาจากอิทธิพลและความสนใจของพวกเขา

การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

• นักวิจัย

- นักวิจัยหลัก: ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานวิจัย
- นักวิจัยร่วม: ผู้ที่เข้าร่วมในงานวิจัย เช่น ผู้ช่วยนักวิจัย
- อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ให้คำแนะนำและสนับสนุนนักวิจัย

• หน่วยงานภาครัฐ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: หน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาชุมชน เช่น กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน
- หน่วยงานที่ให้ทุนวิจัย: หน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย

• ชุมชน

- ชาวบ้าน: ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนและได้รับผลกระทบจากงานวิจัยและพัฒนา
- ผู้นำชุมชน: ผู้ที่มีบทบาทในการนำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
- กลุ่มองค์กรในชุมชน: กลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร

• หน่วยงานภาคเอกชน

- บริษัท: บริษัทที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น บริษัทที่ตั้งอยู่ในชุมชน
- องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO): องค์กรที่ทำงานด้านการพัฒนาชุมชน

• อื่น ๆ

- สื่อมวลชน: สื่อที่นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับชุมชน
- นักวิชาการ: ผู้ที่สนใจในงานวิจัยและพัฒนาชุมชน

การวิเคราะห์ผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย

เมื่อระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม เพื่อทำความเข้าใจความต้องการ อิทธิพล และความคาดหวังของพวกเขา

- ความต้องการ
 - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มต้องการอะไรจากงานวิจัยและพัฒนาชุมชน?
- อิทธิพล
 - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มมีอิทธิพลต่อโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนอย่างไร?

- ความคาดหวัง
 - • • ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มคาดหวังอะไรจากนักวิจัย?

Stakeholder Register

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความต้องการ	อิทธิพล	ความคาดหวัง
ชาวบ้าน	ต้องการให้งานวิจัยและพัฒนาชุมชนช่วยแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาสาธารณสุข	มีอิทธิพลในการให้ข้อมูลและร่วมมือในการดำเนินงานวิจัย หากไม่ได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากชาวบ้าน โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนก็อาจไม่ประสบความสำเร็จ	ต้องการให้นักวิจัยรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของพวกเขา และให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์แก่พวกเขา
ผู้นำชุมชน	ต้องการให้งานวิจัยและพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	มีอิทธิพลในการตัดสินใจและสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชน	ต้องการให้นักวิจัยเคารพและให้เกียรติพวกเขา และให้พวกเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
นักวิจัย	ต้องการทำวิจัยที่ได้มาตรฐานและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน	มีอิทธิพลในการออกแบบและดำเนินงานวิจัย	ต้องการให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนงานวิจัย
หน่วยงานภาครัฐ	ต้องการให้งานวิจัยและพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาของรัฐ	มีอิทธิพลในการสนับสนุนงบประมาณและให้คำแนะนำ	ต้องการให้นักวิจัยรายงานผลการวิจัยอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์
หน่วยงานภาคเอกชน	ต้องการให้งานวิจัยและพัฒนาชุมชนสร้างผลประโยชน์ต่อธุรกิจของพวกเขา	อาจมีอิทธิพลในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ	ต้องการให้นักวิจัยเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของพวกเขา

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน งานวิจัยและพัฒนาชุมชน

ชาวบ้าน

ความต้องการ

ต้องการให้งานวิจัยและพัฒนาชุมชนช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาสาธารณสุข

อิทธิพล

มีอิทธิพลในการให้ข้อมูลและร่วมมือในการดำเนินงานวิจัย หากไม่ได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากชาวบ้าน โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนก็อาจไม่ประสบความสำเร็จ

ความคาดหวัง

ต้องการให้นักวิจัยรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของพวกเขา และให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์แก่พวกเขา

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน งานวิจัยและพัฒนาชุมชน

ผู้นำชุมชน

ความต้องการ

ต้องการให้งานวิจัยและพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

อิทธิพล

มีอิทธิพลในการตัดสินใจและสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชน

ความคาดหวัง

ต้องการให้นักวิจัยเคารพและให้เกียรติพวกเขา และให้พวกเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน งานวิจัยและพัฒนาชุมชน

หน่วยงานภาครัฐ

ความต้องการ

ต้องการให้งานวิจัยและพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับนโยบายและ
แผนพัฒนาของรัฐ

อิทธิพล

มีอิทธิพลในการสนับสนุนงบประมาณและให้คำแนะนำ

ความคาดหวัง

ต้องการให้นักวิจัยรายงานผลการวิจัยอย่างถูกต้องและเป็น
ประโยชน์

โครงการก่อสร้างโรงเรียนแห่งใหม่ โดยใช้เครื่องมือ Stakeholder Register

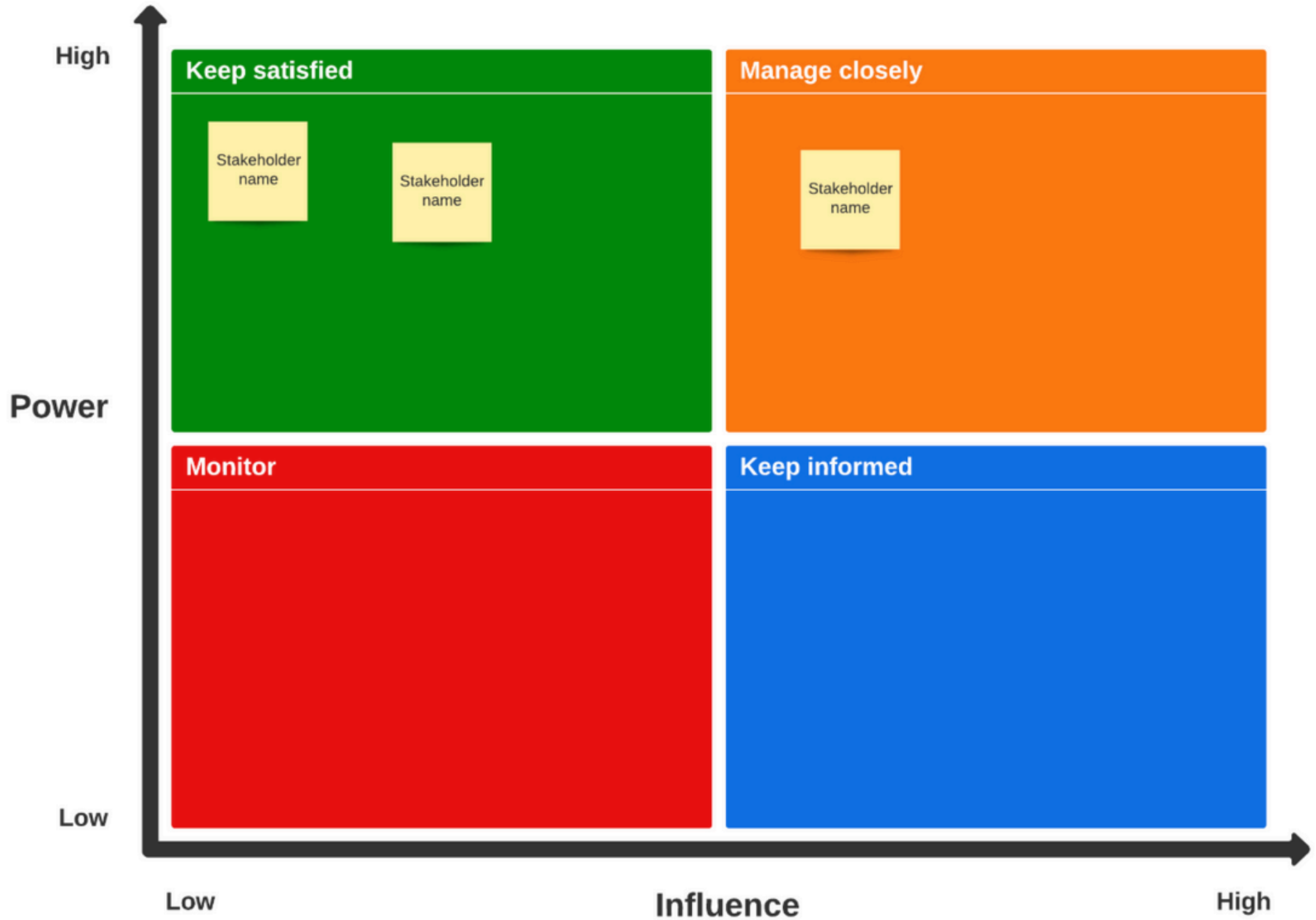
ชื่อ-กลุ่ม Stakeholder	ประเภท	บทบาท	ความคาดหวัง/ความต้องการ	อิทธิพล	ความสำคัญ	กลยุทธ์การจัดการ
นักเรียน	หลัก	ผู้รับผลประโยชน์	ต้องการอาคารเรียนที่ทันสมัย ปลอดภัย และ เอื้อต่อการเรียนรู้	สูง (อนาคต)	สูง	มีส่วนร่วมในการออกแบบ, รับฟังความคิดเห็น, สื่อสารความคืบหน้า
ผู้ปกครอง	หลัก	ผู้สนับสนุน	ต้องการให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่ดี มี คุณภาพ	สูง	สูง	จัดกิจกรรมพบปะผู้ปกครอง, ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ, รับฟังข้อเสนอแนะ
ครู-อาจารย์	หลัก	ผู้ใช้งาน	ต้องการสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี มีอุปกรณ์ การสอนที่ทันสมัย	สูง	สูง	มีส่วนร่วมในการออกแบบ, จัดอบรมการใช้อุปกรณ์, สร้างความเข้าใจในโครงการ
ชุมชน	รอง	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ต้องการให้โรงเรียนเป็นประโยชน์ต่อชุมชน, ไม่ ส่งผลกระทบต่อด้านลบ	ปานกลาง	สูง	จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์, รับฟังความคิดเห็น, สร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ผู้รับเหมา	หลัก	ผู้ดำเนินการ	ต้องการผลตอบแทนที่เหมาะสม, การทำงาน ที่ราบรื่น	สูง	สูง	ทำสัญญาที่ชัดเจน, ประสานงานอย่างใกล้ชิด, แก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว
หน่วยงานราชการ	รอง	ผู้กำกับดูแล	ต้องการให้โครงการเป็นไปตามกฎหมาย, โปร่งใส ตรวจสอบได้	สูง	สูง	ยื่นเอกสารครบถ้วน, ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง, ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ
สื่อมวลชน	รอง	ผู้เผยแพร่ข้อมูล	ต้องการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้อง, เป็น ประโยชน์ต่อสาธารณะ	ปานกลาง	ปานกลาง	ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง, จัดกิจกรรมแถลงข่าว, สร้างความสัมพันธ์ที่ดี

การจัดลำดับความสำคัญ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

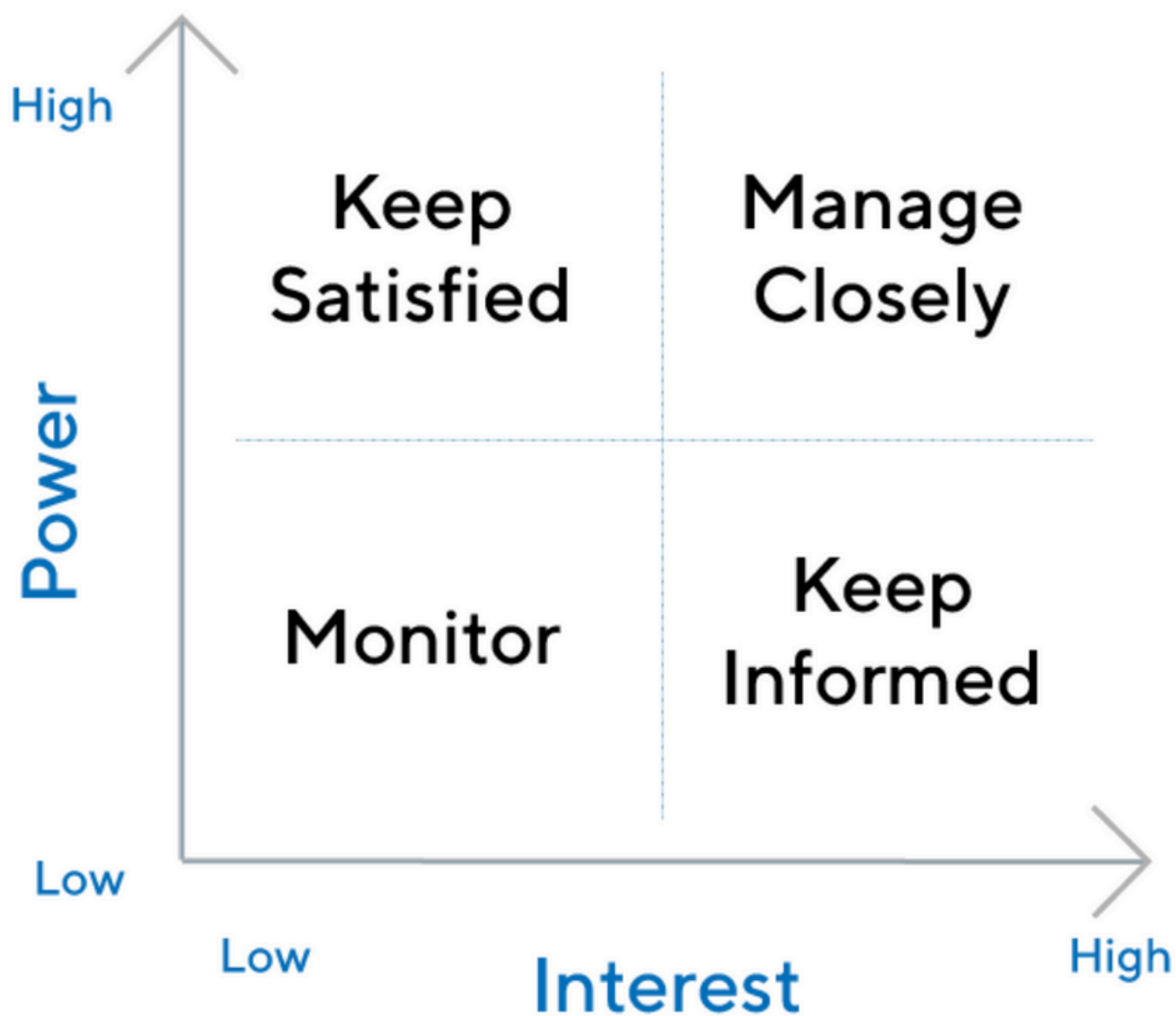
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มมีความสำคัญแตกต่างกัน นักวิจัยควรพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้สามารถบริหารจัดการความสัมพันธ์และสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

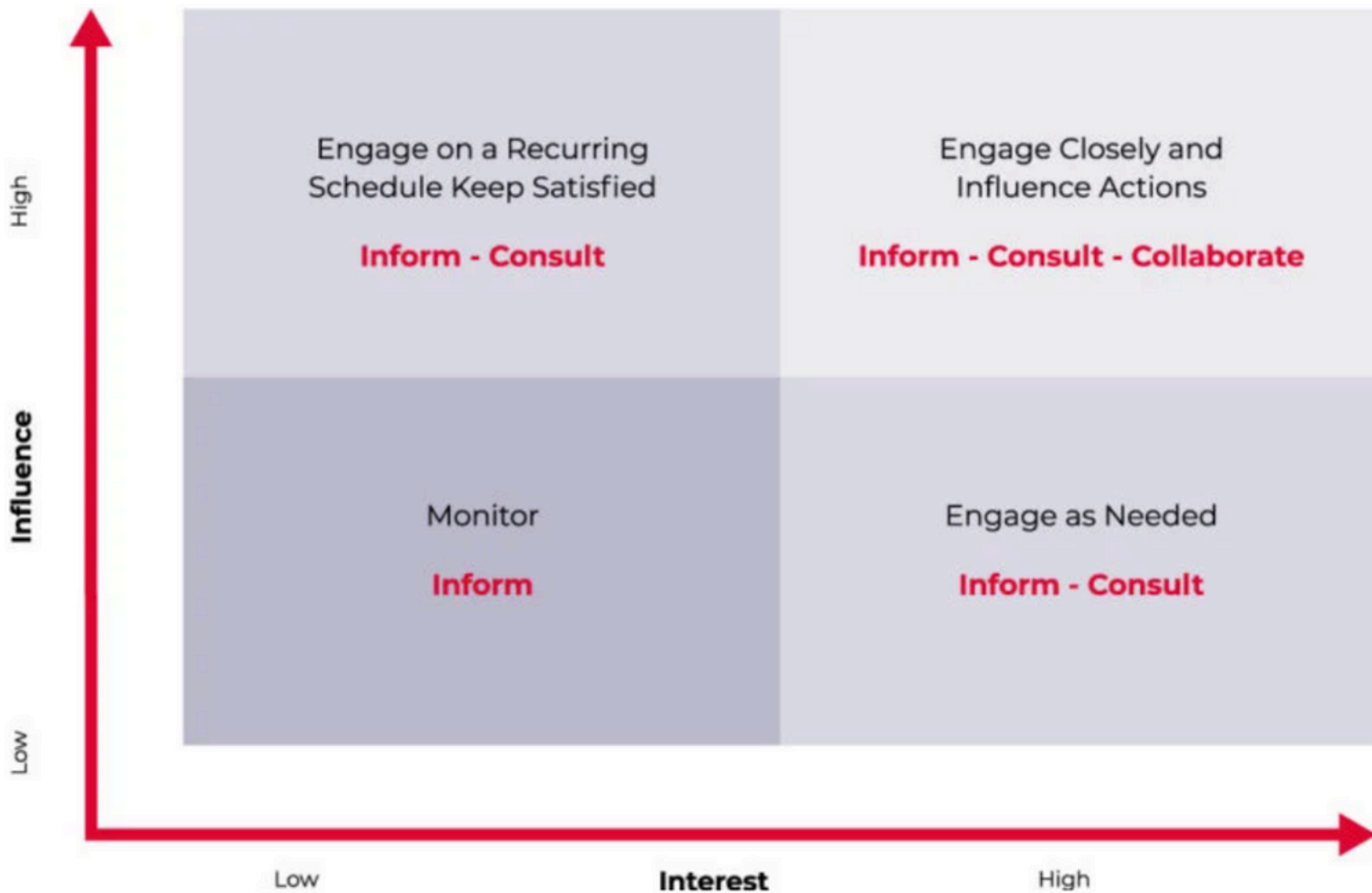

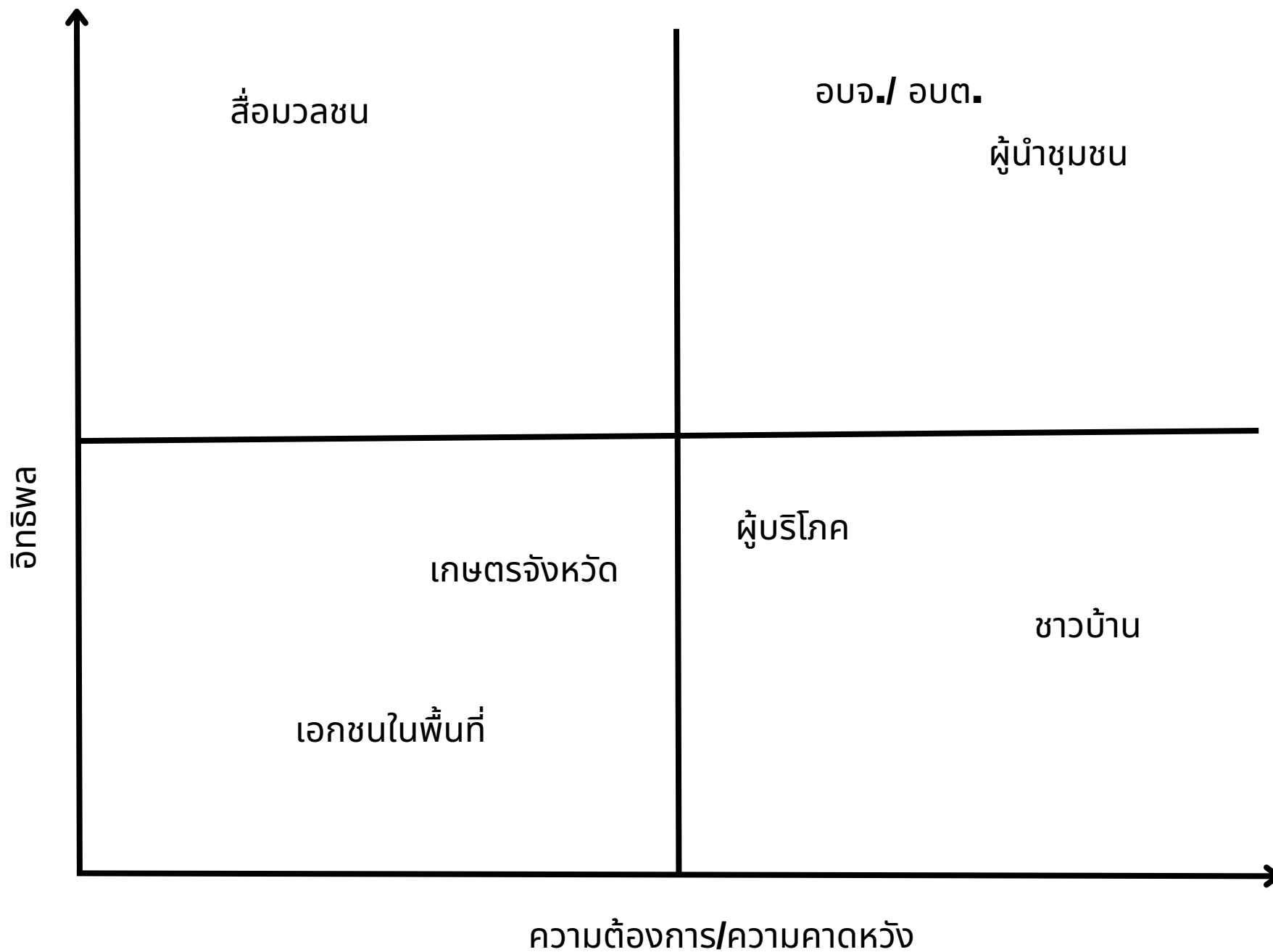
Stakeholder Map

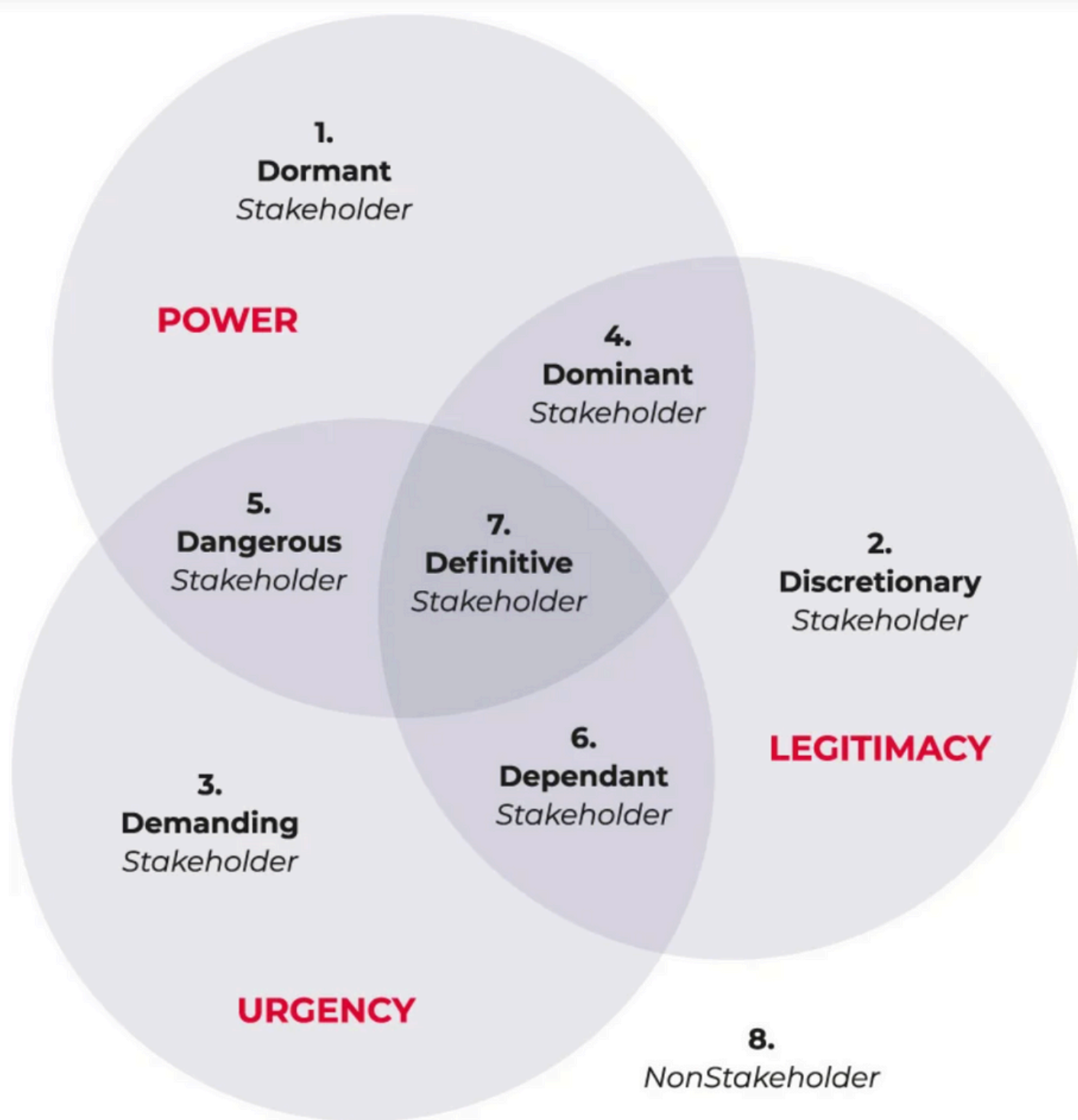

Power-Interest Grid

Output, outcome, impact

เส้นทางสู่ผลกระทบ

Input

Process

Output

Outcome

Impact

สิ่งสำคัญที่สุดของการทำโครงการวิจัย คือความชัดเจนของ **Outputs และ Outcomes**

สิ่งที่คาดหวังจากการวิจัยคือได้
Outcome ไม่ใช่เพียงแค่ **Output!!**

ดังนั้น

ต้องเริ่มต้นกำหนด **Outcome** ให้
ชัดเจนก่อน
แล้วจึงทำแผนส่งมอบงาน!!!

เริ่มคำถาม ก่อน การวิจัย: อยากได้ Outcome อะไร

- “อย่าเริ่มต้นจากการบอกว่า อยากทำอะไร”

- อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงอะไรเกิดขึ้นหลังจากจบโครงการแล้ว
 - เอกชนสามารถลดต้นทุนลงได้ร้อยละ 10 หลังจากนำเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นมาจากงานวิจัยนี้ไปใช้
 - เอกชนสามารถเปิดไลน์การผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นผลมาจากการวิจัย

ขั้นตอนต่อไป กำหนดผลผลิต (Output) ที่ชัดเจน

- โครงการต้องส่งมอบอะไรบ้าง เพื่อให้ผลงานนั้นไปก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจนบรรลุเป้าหมายที่อยากได้
 - ได้เทคโนโลยีใหม่ทดแทนของเดิมที่มีโอกาสทำให้ต้นทุนลดลงได้ร้อยละ.....
 - ได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตลาดต้องการ อย่างน้อย.....ต้นแบบ (ภายในเวลา.....ปี)

Input

Activities

Output

Outcome

Impact

What you need and
what you have

What you do

What you
deliver/produce

Awareness/ use of your
output

The consequences of
using your outputs

ทรัพยากรที่ใช้เพื่อให้เกิดผล
ตามที่คาดหวัง

กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการใช้
ประโยชน์จาก Input ได้
อย่างคุ้มค่า และสามารถส่ง
มอบ Output ได้ตามแผน

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนิน
งานโดยใช้ Input และ
Activities

ผลที่คาดว่าจะอยากให้เกิดขึ้น
เมื่อสิ้นสุดโครงการในระยะ
ปานกลาง

การเปลี่ยนแปลง หรือผล
ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับ
เศรษฐกิจ สังคมและสิ่ง
แวดล้อม ซึ่งไกลเกินกว่าตัว
องค์ความรู้ทางวิชาการที่
โครงการหยิบยื่นให้

นักวิจัยเต็มเวลา ผู้ช่วยนัก
วิจัย แหล่งทุนวิจัย งบประมาณ การร่วมทุนจาก
หน่วยงานภายนอก รวมทั้ง
ชุมชน เครื่องมืออุปกรณ์
ห้องปฏิบัติการของ
มหาวิทยาลัย ฯลฯ

กระบวนการวิจัย ความร่วม
มือกับต่างประเทศ ความ
ร่วมมือกับชุมชน

ผลงานตีพิมพ์ ต้นแบบ
ผลิตภัณฑ์ สิทธิบัตร
จำนวนนักศึกษาที่จบการ
ศึกษาจากโครงการ รูปแบบ
ผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการ
ใหม่ ฯลฯ รวมทั้งรายงาน
การวิจัย

การรับรู้ของวงการวิจัย
การที่มีผู้สนใจเข้ารับการ
อบรมถ่ายทอดความรู้ กมี
ปาร์นาผลงานไปใช้โดยภาค
รัฐ เอกชน หรือชุมชน มีการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
ยอดขายที่เพิ่มขึ้น ฯลฯ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
สังคม และสิ่งแวดล้อม เช่น
เพิ่มการจ้างงาน เพิ่มผลิต
ภาพการผลิต ลดการปลด
ปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์
ประหยัดน้ำ เพิ่มคุณภาพ
ชีวิต ฯลฯ

โครงการ

ชื่อโครงการวิจัย.....

Impact pathway

ปัจจัยนำเข้า (Input)

ผลผลิต (Output)

ผลลัพธ์ (Outcome)

ผลกระทบ (Impact)

Input หรือปัจจัยนำเข้า : ปัจจัยนำเข้าซึ่งเป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนให้งานวิจัยดำเนินการสำเร็จและสร้างผลกระทบต่อสังคม ส่วนใหญ่ประกอบด้วย

1. งบประมาณการวิจัย

2. บุคลากร : นักวิจัย

3. องค์ความรู้เดิม หรือผลการศึกษา (Output) จากโครงการวิจัยก่อนหน้านี้ ที่ใช้ต่อยอดในการวิจัย (หากมี)

Output หรือ ผลผลิต : ผลที่เกิดขึ้นสิ่งแรกและชัดเจนที่สุดจากโครงการวิจัย โดยตอบวัตถุประสงค์การศึกษาที่ตั้งไว้ เช่น สายพันธุ์พืชชนิดใหม่ ตำรับยา/อาหาร นวัตกรรม/เทคโนโลยี แนวทาง/นโยบายเพื่อการจัดการ Capacity building และ Copyrights เป็นต้น

Outcome หรือ ผลลัพธ์ : ผลลัพธ์ คือ ผลจากการนำผลผลิตจากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยกลุ่มเป้าหมาย (User) ทำให้มีการเปลี่ยนแปลง (Change) พฤติกรรม การยอมรับด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะ

User หรือ ผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตของงานวิจัย งานวิจัยที่เกิดผลลัพธ์ ที่สำคัญต้องมีผู้ใช้ประโยชน์ (User) มีการยอมรับ (Adoption) หรือการนำไปใช้ในหลายระดับ เช่น

1st User

2nd User

Final User

การพิจารณาระดับความเปลี่ยนแปลง (Change) สามารถพิจารณาการใช้ประโยชน์จากผลผลิตแยกตาม user แต่ละประเภท

เมื่อผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางในเชิงพาณิชย์ สามารถสร้างรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับรายได้สุทธิ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลกระทบ (Impact) คือ การเปลี่ยนแปลงจากผลลัพธ์ในวงกว้าง โดยทั่วไปสามารถกำหนดผลกระทบออกเป็น 3 ประเภทได้แก่
(1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
(2) ผลกระทบทางสังคม และ
(3) ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของงานวิจัยสามารถก่อให้เกิดผลกระทบเพียง 1 หรือ 2 ประเภท ไม่จำเป็นต้องเกิดผลกระทบครบทั้ง 3 ประเภท พิจารณาได้ทั้งผลกระทบทางตรงและทางอ้อม ที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบ

กำหนดช่วงเวลาของงานวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงช่วงเวลาที่คาดว่าจะเกิดผลกระทบ (กรณี Ex-ante) หรือ ถึงช่วงเวลาที่พิจารณาศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงหลังจากโครงการเสร็จสิ้น (ex-post)

25xx

25xx

25xx

25xx

25xx

ระดมความคิดทิศทางการวิจัยของ Biotec

ชุดิมา

ภาพรวมการส่งออกข้าวไทย

แต่ปัจจุบันพัฒนาพันธุ์จนสามารถแข่งหน้าไทยได้แล้ว

เวียดนามทำข้าวพันธุ์นี้ ค้ายข้าวปทุม และไปตีตลาดฟิลิปปินส์ด้วยราคาที่ถูกลงกว่า

ทั้งอินเดียและเวียดนาม ผลิตข้าวที่คุณภาพสูงไทยไม่ได้

อินเดียมีการพัฒนาพันธุ์ที่มีผลผลิตสูงขึ้นมา

เน้นการพัฒนาพันธุ์ข้าวใหม่ ๆ

เวียดนามมีการพัฒนาการส่งออกมากขึ้น

ไทยไม่สามารถครองความเป็นเบอร์หนึ่งด้านการส่งออกได้อีกต่อไป

ผลผลิตสูง คุณภาพพอประมาณหรือไม่

หรือต้องมีพันธุ์ที่คุณภาพดีกว่าคู่แข่ง ผลผลิตสูง และราคาสูงได้

ข้าวหอมมะลิถ้าไม่ทำอะไรเลย จะค่อย ๆ หายไปจากตลาดโลก

ต้องมีข้าวมาแทนหอมมะลิที่ผลผลิตสูง

ทำอย่างไรให้ความหอมคงอยู่ โดยไม่ต้องเปลี่ยนกระบวนการสี

ตลาดบางตลาดสนใจเรื่องความหอม แต่บางที่ข้าวไทยไม่หอมหรือความหอมลดลง

ควรเน้นด้านใด

เน้นให้เกษตรกรปลูก

ผลผลิตสูง

ลดระยะเวลาเพาะปลูก

ข้าวขาวควรเน้นข้าวแข็ง

เป็นเพราะเกษตรกรไม่นิยมปลูก

ปีข้าวหอมปทุมขาดแคลนมาก

ตลาดฟิลิปปินส์

แต่ราคาสูงไม่ได้

ข้าวขาวพันธุ์นุ่ม

พันธุ์ที่เป็นช่องว่าง

เพื่อแข่งตลาดกับเวียดนาม

ต้องมีพันธุ์มาตรฐานเพื่อการส่งออก และราคาแข่งได้

ต้นทุนการผลิตสูง

ไทยไม่มีข้าวที่ปลูกแล้วผลผลิตสูง

ความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกลดลง

ไทยต้องดูว่าในแง่ของพันธุ์ข้าว เราตามเวียดนามแล้ว

การนำพันธุ์ข้าวจากต่างประเทศเข้ามาใช้ แต่มีปัญหาเรื่องกฎหมาย

มีการส่งเสริมเกษตรกรเรื่องของการปลดปล่อย GHG ซึ่งกำลังทำข้อมูลเหล่านี้อยู่

ปัญหาเรื่องคาร์บอน มีงานวิจัยหลายเรื่อง

เรื่องการพัฒนาพันธุ์ข้าว กรมการข้าวมีงบประมาณจำกัด อาจต้องหารือกับ สกสว. เรื่องนี้ เพื่อสนับสนุนงบประมาณเฉพาะด้านนี้

มีความร่วมมือกับกรมการข้าวพอสมควร

อนาคตอาจไม่สามารถครองตลาดได้ เพราะผลผลิตต่ำ

ปัจจุบันมีข้าวอื่นที่คล้ายกับข้าวหอมมะลิ

อาจต้องหารือกับกระทรวงพาณิชย์ด้วยเรื่องการตลาด

ความเห็นของผู้เข้าร่วม

วิญญู

จิรพงศ์

การพัฒนาพันธุ์ข้าวของไทย

Outcome

มีพันธุ์ข้าวขาวทั้งข้าวขาวพื้นแข็งและพื้นนุ่ม
ให้มีผลผลิตสูง และสามารถตอบสนอง
ปัจจัยการผลิตได้ดี ลดปัญหา GHG

สิ่งที่ต้องการให้เป็น

การพัฒนาพันธุ์ข้าว

ตัวอย่าง

01

เป้าหมาย

มีพันธุ์ข้าวขาวทั้งข้าวขาวพื้นแข็งและพื้นนุ่ม ให้มีผลผลิตสูง และสามารถตอบสนองปัจจัยการผลิตได้ดี ลดปัญหา GHG

02

ผู้ส่งออก

สามารถขยายตลาดได้กว้างขึ้น โดยมีพันธุ์ข้าวที่หลากหลาย และข้อมูลประกอบการลดข้อจำกัดทางการค้า

03

เกษตรกร

มีทางเลือกใหม่สำหรับข้าวที่ให้ผลผลิตสูง ทนทานต่อสภาพแวดล้อม และเป็นที่ต้องการของตลาด

04

อื่น ๆ

ฯลฯ

Output

สิ่งที่ต้องส่งมอบ

การพัฒนาพันธุ์ข้าว ตัวอย่าง

01

พันธุ์ข้าวทนสภาพแวดล้อม

ได้พันธุ์ข้าวทนแล้ง ทนน้ำท่วม ทนโรคและแมลง ใช้น้ำและไนโตรเจนอย่างมีประสิทธิภาพ

02

พันธุ์ข้าวหอมพื้นนุ่ม

ได้พันธุ์ข้าวหอมใหม่ สำหรับตลาดทางเลือกนอกเหนือจากข้าวขาวดอกมะลิ และมีผลผลิตสูง

03

พันธุ์ข้าวแข็ง

ได้พันธุ์ข้าวแข็งที่มีอายุสั้น ผลผลิตสูง สำหรับตลาดเป้าหมายบางกลุ่ม รวมทั้งอุตสาหกรรม

04

ข้อมูลการปลดปล่อย GHG

มีข้อมูล water foot print และการปลดปล่อย GHG และแนวทางการลดปัญหาดังกล่าว

Output

สิ่งที่ต้องส่งมอบ

การพัฒนาพันธุ์ข้าว ตัวอย่าง

01

พันธุ์ข้าวทนสภาพแวดล้อม

ได้พันธุ์ข้าวทนแล้ง ทนน้ำท่วม ทนโรคและแมลง ใช้น้ำและไนโตรเจนอย่างมีประสิทธิภาพ

02

พันธุ์ข้าวหอมพื้นนุ่ม

ได้พันธุ์ข้าวหอมใหม่ สำหรับตลาดทางเลือกนอกเหนือจากข้าวขาวดอกมะลิ และมีผลผลิตสูง

03

พันธุ์ข้าวแข็ง

ได้พันธุ์ข้าวแข็งที่มีอายุสั้น ผลผลิตสูง สำหรับตลาดเป้าหมายบางกลุ่ม รวมทั้งอุตสาหกรรม

04

ข้อมูลการปลดปล่อย GHG

มีข้อมูล water foot print และการปลดปล่อย GHG และแนวทางการลดปัญหาดังกล่าว

Input& Activities

สิ่งที่ต้องการหรือมีอยู่

การพัฒนาพันธุ์ข้าว ตัวอย่าง

01

โครงการวิจัย

โครงการชุดโครงการ X ชุด ได้แก่

- ชุดโครงการพัฒนาพันธุ์ข้าวทนแล้ง ประกอบ
ด้วยโครงการย่อย YYY โครงการ
- ชุดโครงการ.....

02

งบประมาณ

งบสนับสนุน 220 ล้านบาท ระยะเวลา 5 ปี

03

นักวิจัย

นักวิจัย xx คน ในสาขา xxxxx

04

ความร่วมมือ

ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่
มหาวิทยาลัย..., กรมการข้าว, กระทรวงพาณิชย์,
บริษัทส่งออกข้าว, ฯลฯ

Impact

ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

การพัฒนาพันธุ์ข้าว ตัวอย่าง

01

รายได้ของประเทศ

ประเทศยังครองความเป็นหนึ่งด้านข้าว และสร้างรายได้จากการส่งออกได้เพิ่มขึ้น

02

คุณภาพชีวิตเกษตรกร

เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นด้วยการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายข้าว

03

สภาพแวดล้อม

ลดปัญหาโลกร้อน ด้วยกระบวนการผลิตที่ลดการใช้น้ำ และการปลดปล่อย GHG

โครงการ

ชื่อโครงการวิจัย.....

Impact pathway

ปัจจัยนำเข้า (Input)

ผลผลิต (Output)

ผลลัพธ์ (Outcome)

ผลกระทบ (Impact)

Input หรือปัจจัยนำเข้า : ปัจจัยนำเข้าซึ่งเป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนให้งานวิจัยดำเนินการสำเร็จและสร้างผลกระทบต่อสังคม ส่วนใหญ่ประกอบด้วย

1. งบประมาณการวิจัย

2. บุคลากร : นักวิจัย

3. องค์ความรู้เดิม หรือผลการศึกษา (Output) จากโครงการวิจัยก่อนหน้านี้ ที่ใช้ต่อยอดในการวิจัย (หากมี)

Output หรือ ผลผลิต : ผลที่เกิดขึ้นสิ่งแรกและชัดเจนที่สุดจากโครงการวิจัย โดยตอบวัตถุประสงค์การศึกษาที่ตั้งไว้ เช่น สายพันธุ์พืชชนิดใหม่ ตำรับยา/อาหาร นวัตกรรม/เทคโนโลยี แนวทาง/นโยบายเพื่อการจัดการ Capacity building และ Copyrights เป็นต้น

Outcome หรือ ผลลัพธ์ : ผลลัพธ์ คือ ผลจากการนำผลผลิตจากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยกลุ่มเป้าหมาย (User) ทำให้มีการเปลี่ยนแปลง (Change) พฤติกรรม การยอมรับด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะ

User หรือ ผู้ใช้ประโยชน์จากผลผลิตของงานวิจัย งานวิจัยที่เกิดผลลัพธ์ ที่สำคัญต้องมีผู้ใช้ประโยชน์ (User) มีการยอมรับ (Adoption) หรือการนำไปใช้ในหลายระดับ เช่น

1st User

2nd User

Final User

การพิจารณาระดับความเปลี่ยนแปลง (Change) สามารถพิจารณาการใช้ประโยชน์จากผลผลิตแยกตาม user แต่ละประเภท

เมื่อผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางในเชิงพาณิชย์ สามารถสร้างรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับรายได้สุทธิ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลกระทบ (Impact) คือ การเปลี่ยนแปลงจากผลลัพธ์ในวงกว้าง โดยทั่วไปสามารถกำหนดผลกระทบออกเป็น 3 ประเภทได้แก่
(1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
(2) ผลกระทบทางสังคม และ
(3) ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของงานวิจัยสามารถก่อให้เกิดผลกระทบเพียง 1 หรือ 2 ประเภท ไม่จำเป็นต้องเกิดผลกระทบครบทั้ง 3 ประเภท พิจารณาได้ทั้งผลกระทบทางตรงและทางอ้อม ที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบ

กำหนดช่วงเวลาของงานวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงช่วงเวลาที่คาดว่าจะเกิดผลกระทบ (กรณี Ex-ante) หรือ ถึงช่วงเวลาที่พิจารณาศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงหลังจากโครงการเสร็จสิ้น (ex-post)

25xx

25xx

25xx

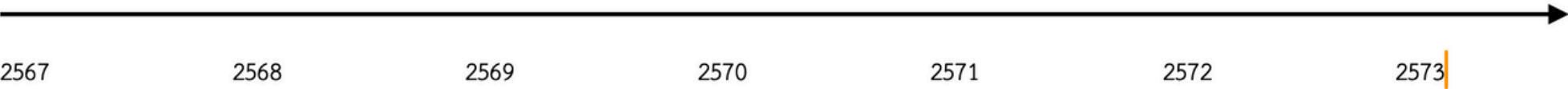
25xx

25xx

Impact Pathway

โครงการ การพัฒนาพันธุ์ข้าวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย

ปัจจัยนำเข้า (Input)		ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)		ผลกระทบ (Impact)
			Users	Change	
1. งบประมาณ 220 ล้านบาท	2. ระยะเวลา 5 ปี	1. พันธุ์ข้าวทนสภาพแวดล้อม	1. เกษตรกรผู้ปลูกข้าว	ประเทศไทยมีพันธุ์ข้าวขาวทั้งข้าวขาวพื้นแข็งและพื้นนุ่ม ให้มีผลผลิตสูง และสามารถตอบสนองปัจจัยการผลิตได้ดี ลดปัญหา GHG	1. ประเทศยังครองความเป็นหนึ่งด้านข้าว
3. นักวิจัยxxx คน	4. ชุดโครงการวิจัย 4 ชุด	2. พันธุ์ข้าวหอมพื้นนุ่ม ผลผลิตสูง 3 พันธุ์	2. ผู้ส่งออกข้าวและผู้แปรรูป		2. เกิดการสร้างรายได้จากการส่งออกได้เพิ่มขึ้น
5. โครงการ ได้แก่.....	6. องค์ความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว	3. พันธุ์ข้าวแข็ง อายุสั้นและผลผลิตสูง 3 พันธุ์	3. กระทรวงพาณิชย์		3. เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นด้วยการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายข้าว
7. ครุภัณฑ์/Facilities ที่มีพร้อมอยู่แล้ว	8. ครุภัณฑ์จำเป็นที่ต้องการ	4. ข้อมูลการปลดปล่อย GHG และข้อมูลการใช้น้ำของข้าวแต่ละพันธุ์ในแต่ละพื้นที่	4. กรมการข้าว		4. ลดปัญหาโลกร้อน ด้วยกระบวนการผลิตที่ลดการใช้น้ำ และการปลดปล่อย GHG
8. หน่วยงานความร่วมมือ		อย่างน้อย 10 สายพันธุ์ในทุกภูมิภาค			

Outcome

สิ่งที่ต้องการให้เป็น

ท่าแพท่าสาป

ตัวอย่าง

01

เป้าหมาย

ท่าแพท่าสาป กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญแห่งใหม่ของจังหวัดยะลา โดยมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 30 จากฐานเดิมในปี 2566

02

นักท่องเที่ยว

ได้รับความประทับใจและความทรงจำที่ดีในการท่องเที่ยวท่าแพท่าสาป

03

ชุมชน

ได้รายได้เพิ่มจากกิจกรรมการท่องเที่ยว

04

อื่น ๆ

ฯลฯ

Output

สิ่งที่ต้องส่งมอบ

ทำแพทำสาป

ตัวอย่าง

01

รูปแบบกิจกรรม

กิจกรรมนันทนาการสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีไลฟ์สไตล์แตกต่างกันทั้งด้านศิลปะ หัตถกรรม ดนตรีและกีฬา ไม่น้อยกว่า 3 กิจกรรม

02

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ เช่นเมนูอาหารพื้นถิ่น ผลิตภัณฑ์เด่นของพื้นที่ ฯลฯ อย่างน้อย xx ผลิตภัณฑ์

03

ระบบการจัดการ

ระบบการจัดการ สิ่งแวดล้อมสร้างสรรค์ทั้งทางด้านการป้องกัน (Preventing) การจัดการ (Manageme) และการนำไปใช้ประโยชน์ อย่างน้อย 3 ระบบ

04

เส้นทางท่องเที่ยว

มีเส้นทางท่องเที่ยวแนะนำสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อย่างน้อย xx เส้นทาง

04

Input

สิ่งที่ต้องการหรือมีอยู่

ทำแพทำสาป

ตัวอย่าง

01

โครงการวิจัย

โครงการย่อย 4 โครงการ ได้แก่

- โครงการพัฒนารูปแบบกิจกรรม
บันทึกการ.....
- โครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว....

02

งบประมาณ

งบสนับสนุน 2.2 ล้านบาท

03

นักวิจัย

นักวิจัย xx คน ในสาขา xxxxx

04

ความร่วมมือ

ความร่วมมือกับชุมชน และนโยบายระดับจังหวัด

04

Impact

ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

ทำแพทำสาป

ตัวอย่าง

01

รายได้ของจังหวัด

จังหวัดยะลา มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

02

คุณภาพชีวิต

ชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นด้วยการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว

04

Input

Activities

Output

Outcome

Impact

What you need and
what you have

What you do

What you
deliver/produce

Awareness/ use of
your output

The consequences of
using your outputs

1. งบประมาณ 2.2 ล้านบาท
2. นักวิจัย....คน ในสาขา.....

โครงการย่อย 4 โครงการ
ได้แก่.....

1.รูปแบบกิจกรรม
บันทึกการสร้างสรรค์
สำหรับนักท่องเที่ยวที่มี
ไลฟ์สไตล์แตกต่างกันทั้ง
ด้านศิลปะ หัตถกรรม
ดนตรีและกีฬา ไม่น้อย
กว่า 3 กิจกรรม
2 มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
เข้ามาในพื้นที่ เช่น
เมนูอาหารพื้นถิ่น
ผลิตภัณฑ์เด่นของพื้นที่
ฯลฯ อย่างน้อย xx
ผลิตภัณฑ์

ท่าแพท่าสาป กลายเป็น
แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ
แห่งใหม่ของจังหวัดยะลา
โดยมีนักท่องเที่ยวเพิ่ม
ขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 30
จากฐานเดิมในปี 2566

1. จังหวัดยะลา มีรายได้
จากการท่องเที่ยวเพิ่ม
มากขึ้น (เศรษฐกิจ)
2. ชุมชนมีคุณภาพชีวิตดี
ขึ้นด้วยการมีรายได้เพิ่ม
ขึ้นจากการท่องเที่ยว
(สังคม)